



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 296/2022-17

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovej a zo sudcov Petra Molnára (sudca spravodajca) a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Lubou Berezňaninovou, PhD., advokátkou, Hlavná 45, Prešov, proti uzneseniu Okresného súdu Košice I č. k. 42 C 6/2021 z 25. januára 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 4. apríla 2022 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 13 ods. 1 písm. a) a čl. 12 ods. 4 ústavy uznesením Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) č. k. 42 C 6/2021 z 25. januára 2022 (ďalej len „napadnuté uznesenie“). Navrhuje, aby ústavný súd napadnuté uznesenie zrušil a priznal mu náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je žalovanou sporovou stranou v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 42 C 6/2021 o zaplatenie 3 000 eur s príslušenstvom.

3. Okresný súd napadnutým uznesením uložil sťažovateľovi poriadkovú pokutu 20 eur s odôvodnením, že sťažovateľ svojím správaním sťažil postup konania a spôsobil prieťahy v konaní, keď udelil plnú moc na zastupovanie právnej zástupkyňi až 8. novembra 2021, teda len dva dni pred termínom nariadeného pojednávania, hoci žaloba mu bola doručená už 7. mája 2021

a predvolanie na pojednávanie súdu 23. júla 2021. Okresný súd uviedol, že sťažovateľ svojím konaním zmaril uskutočnenie pojednávania, čím sťažil postup súdu.

4. Pojednávanie, ktoré sa pôvodne malo v predmetnej veci konať 10. novembra 2021, bolo z dôvodu ospravedlnenia a žiadosti sťažovateľa odročené na 2. marec 2022, pričom 28. februára 2022 bola jeho právna zástupkyňa upovedomená o odročení pojednávania na 7. september 2022 z dôvodu, že vyjadrenie sťažovateľa zo 6. decembra 2021 nebolo doručené právnomu zástupcovi žalobcu, právny zástupca žalobcu namieta krátkosť času pred pojednávaním a žiada z uvedeného dôvodu o odročenie pojednávania.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ považuje napadnuté uznesenie okresného súdu za neutržateľné, zmätočné a nedostatočne odôvodnené.

6. Sťažovateľ namieta, že okresný súd opomenul v napadnutom uznesení uviesť „*podstatnú okolnosť*“, že 8. decembra 2021 jeho právna zástupkyňa okresnému súdu elektronicky doručila písomné podanie – vyjadrenie k žalobe zo 6. decembra 2021. Podľa jeho názoru ak by okresný súd konal tak, aby zabezpečil plynulosť súdneho konania, „*mohol si ušetriť zbytočnú prácu spojenú s napísaním a doručovaním napadnutého uznesenia a namiesto toho zabezpečiť bezodkladné doručenie vyjadrenia žalovaného protistrane. To sa však zjavne nestalo*“.

7. Argument okresného súdu uvedený v napadnutom uznesení, že sťažovateľ sťažil postup súdu, keď sa v súdom stanovenej lehote nevyjadril k žalobe, považuje sťažovateľ za bezpredmetný, keďže lehota stanovená súdom na vyjadrenie k žalobe je lehotou sudcovskou, ktorú môže súd primerane predĺžiť.

8. Sťažovateľ argumentuje, že v čase doručenia žaloby si z dôvodu nepriaznivej pandemickej situácie nevedel nájsť vhodného právneho zástupcu a k zvolenej právnej zástupkyňi sa dostal len pár dní pred nariadeným termínom pojednávania a bol ňou upozornený na to, že vec si nestihne nastudovať do termínu pojednávania tak, aby mohla účinne brániť jeho práva a právne záujmy, preto požiada o odročenie pojednávania „*z dôvodu podľa § 183 ods. 1 CSP a § 183 ods. 2 CSP*“.

9. Podľa názoru sťažovateľa mal okresný súd možnosť „*prioritne postupovať podľa § 184 CSP*“ a rozhodnúť tak, že na jeho ďalšie návrhy o odročenie pojednávania nebude prihliadať a uloží mu, aby sa na ďalšie pojednávanie dostavil sám alebo si zvolil zástupcu. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia podľa sťažovateľa nevyplýva, že by okresný súd posúdil dôvod navrhovaného odročenia pojednávania za nedôležitý, a teda že odročenie pojednávania *de iure* nebolo potrebné, resp. dôvodné.

10. V posudzovanej veci okresný súd postupoval tak, že priamo aplikoval všeobecnú právnu úpravu o poriadkovej pokute bez toho, aby predtým postupoval podľa § 184 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), teda podľa sťažovateľa neaplikoval systematický výklad ustanovení Civilného sporového poriadku.

11. Sťažovateľ uvádza, že strana sporu má právo si zvoliť právneho zástupcu kedykoľvek počas súdneho konania. Je následne výlučne rozhodnutím právneho zástupcu, či na dodržaní zákonnej 5-dňovej lehoty na prípravu na pojednávanie bude trvať alebo nie. Argumentuje, že nemôže byť sankcionovaný za to, že si na právne zastúpenie v prejednávanej veci zvolil právnu zástupkyňu, ktorá trvala na dodržaní zákonnej 5-dňovej lehoty na prípravu na pojednávanie a žiadala preto odročiť pojednávanie.

12. Sťažovateľ namieta, že pojednávanie nariadené na 2. marec 2022 bolo odročené na žiadosť právneho zástupcu žalobcov z dôvodu, že tento nemal dostatok času na oboznámenie sa s predmetným vyjadrením žalovaného. Zastáva názor, že okresný súd bezdôvodne sankcionoval jeho procesný návrh na odročenie pojednávania a podobný návrh žalobcu sankcionovaný nie je. Takýmto postupom súd porušil elementárny princíp civilného procesného práva, a to rovnosť strán konania.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

13. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 2 a 3 ústavy v spojení s čl. 12 ods. 4 a čl. 13 ods. 1 písm. a) ústavy uznesením okresného súdu o uložení poriadkovej pokuty.

III.1. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy

14. Predmetom ústavnej sťažnosti je námietka o porušení základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením okresného súdu, ktorým bola sťažovateľovi ako žalovanému uložená poriadková pokuta v dôsledku sťaženia postupu okresného súdu, keď udelil plnú moc na zastupovanie právnej zástupkyňi len dva dni pred termínom nariadeného pojednávania, hoci žaloba mu bola doručená už 7. mája 2021 a predvolanie na pojednávanie súdu 23. júla 2021, a teda týmto konaním zmaril uskutočnenie pojednávania súdu.

15. Zmyslom a účelom sankčného opatrenia v podobe poriadkovej pokuty je vytvorenie účinného mechanizmu slúžiaceho k vynúteniu a upevneniu autority súdu, ktorého úlohou je zabezpečiť dôstojný a nerušený priebeh pojednávania vedúci k rýchlej a účinnej ochrane práv. Takýto výklad akcentujú aj základné princípy Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), konkrétne čl. 10 CSP, ktorý organizáciu priebehu konania zveruje do rúk súdu („Strany sporu postupujú v konaní v súlade so zákonom a podľa pokynov súdu.“; „Súd dohliada na riadny priebeh konania, určuje lehoty a ukladá potrebné opatrenia.“), ako aj čl. 17 CSP, ktorý zaväzuje súdy k urýchlenosti

a hospodárnosti konania („Súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným priet'ahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.“). Z ústavného hľadiska musí byť poriadková pokuta uložená v súlade so zákonom, spočívať v relevantných a dostatočných dôvodoch a pri jej uložení sa musí súčasne zachovať primerane vyvážený vzťah medzi použitými prostriedkami (vrátane výšky pokuty) a sledovaným cieľom (III. ÚS 346/2018).

16. Pokiaľ ide o medze zasahovania ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, neprislúcha mu hodnotiť správnosť skutkových záverov či právneho posúdenia veci všeobecnými súdmi, ako to požaduje sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti. Ústavný súd nie je prieskumným súdom, nadriadeným súdom a ani ochrancom zákonnosti. Jeho úlohou nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov.

17. Úloha ústavného súdu pri rozhodovaní o sťažnosti pre porušenie práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov súdnej interpretácie a aplikácie zákonných predpisov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (napr. I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07, I. ÚS 532/2017).

18. Dôvodnosť uloženia pokuty sťažovateľovi ústavnému súdu neprislúcha hodnotiť ani spochybňovať. Rozhodovanie o poriadkových pokutách (procesné rozhodnutia) pred všeobecnými súdmi patrí jednoznačne do výlučnej kompetencie všeobecných súdov, pri ktorej sa prejavujú atribúty ich nezávislého súdneho rozhodovania (m. m. II. ÚS 99/2020). V posudzovanom prípade sťažovateľ sťažil postup okresného súdu tým, že udelil plnú moc na zastupovanie právnej zástupkyňi len dva dni pred termínom nariadeného pojednávania, hoci žaloba mu bola doručená už 7. mája 2021 a predvolanie na pojednávanie súdu 23. júla 2021, čím zmaril nariadené pojednávanie, keďže jeho právna zástupkyňa trvala na zachovaní lehoty 5 dní na prípravu na pojednávanie.

19. Bez potreby bližšej citácie ústavný súd konštatuje, že napadnuté uznesenie okresného súdu je odôvodnené v ústavne konformnom rámci a ústavný súd nedospel k názoru, že by ho bolo potrebné považovať za svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené. Vzhľadom na túto skutočnosť, ako aj na procesný charakter uznesenia o uložení pokuty (a jej výšku) s odvolaním sa na § 102 CSP konštatuje, že napadnuté uznesenie okresného súdu nemá znaky, ktoré by popierali zmysel práva na súdnu ochranu či znaky svojvôle alebo arbitrárnosti.

20. Z prednesených argumentov sťažovateľa nevyplýva nič, čo by posunulo posudzovanú vec do ústavnoprávnej roviny. V kontexte okolností prípadu ústavný súd nepovažuje napadnuté uznesenie okresného súdu za excesné, odporujúce princípu primeranosti.

21. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že niet takej príčinnej súvislosti medzi napadnutým uznesením okresného súdu a základným právom sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1

ústavy, ktorá by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne umožňovala ústavnému súdu dospieť k záveru o jeho porušení, a preto ústavnú sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) odmietol v tejto časti z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

III.2. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 47 ods. 2 a 3 ústavy

22. Ústavný súd v napadnutom uznesení nezistil ani takú aplikáciu právnych predpisov rozhodných pre uloženie poriadkovej pokuty, ktorá by mohla vyvolať účinky nezlučiteľné so základným právom na právnu pomoc a na rovnosť strán. Právu na právnu pomoc zodpovedá povinnosť orgánu verejnej moci konať tak, aby oprávnená osoba mohla užívať výhody plynúce z tohto základného práva. Zásada rovnosti strán v civilnom procese sa prejavuje vytváraním rovnakých procesných podmienok a procesného postavenia subjektov, o ktorých právach a povinnostiach rozhoduje súd. Podľa názoru ústavného súdu okresný súd napadnutým uznesením neuprel sťažovateľovi žiadne z označených základných práv a pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti dospel k záveru, že medzi napadnutým uznesením a obsahom označených základných práv podľa ústavy neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol i v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

III.3. K namietanému porušeniu čl. 12 ods. 4 a čl. 13 ods. 1 písm. a) ústavy

23. Pokiaľ sťažovateľ namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 2 a 3 ústavy v spojení s čl. 12 ods. 4 a čl. 13 ods. 1 písm. a) ústavy, ústavný súd dáva do pozornosti svoju stabilizovanú judikatúru, v ktorej zdôrazňuje, že čl. 12 ods. 4 a čl. 13 ods. 1 písm. a) ústavy majú charakter ústavných princípov, ktoré sú povinné rešpektovať všetky orgány verejnej moci pri výklade a uplatňovaní ústavy. Tieto ustanovenia ústavy sú vždy implicitnou súčasťou rozhodovania ústavného súdu, t. j. aj jeho rozhodovania o porušovaní základných práv a slobôd garantovaných ústavou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a preto ak ústavný súd nedospeje k záveru, že boli porušené základné práva a slobody sťažovateľa, neexistuje ani dôvod na vyslovenie porušenia označených ustanovení ústavy (m. m. IV. ÚS 119/07).

24. Ústavný súd dospel k záveru, že napadnutým uznesením okresného súdu nemohlo dôjsť k porušeniu základných práv sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 2 a 3 ústavy, preto odmietol pri predbežnom prerokovaní aj túto časť ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

25. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. júna 2022

Jana Laššáková
predsedníčka senátu